Tieto-osasto / Turvallisuus
Kimmo Kiiski

23.10.2017

Liikenne- ja viestintävaliokunta

Vastine hallituksen esityksestä sakkomenettelyn laajentamiseksi (HE 103/2017 vp) annettuihin lausuntoihin

Esitän liikenne- ja viestintäministeriön asiantuntijana lausunnoista seuraavaa:

Liikenne- ja viestintäministeriö on osallistunut hallituksen esitysluonnoksen laaditaan. Ministeriö pitää edelleen tärkeänä, että esitys toteutetaan ehdotettavassa muodossa.

Merkittävä osa lausunnonantajista hyväksyy ehdotettavat ratkaisut. Useat lausunnonantajat tekevät lisäksi ehdotuksia, jotka koskevat laajasti ajokieltoja koskevaa aineellista sääntelyä tai joissa ehdotetaan ajokieltomenettelyn kehittämistä esitystä laajemmin. Liikenne- ja viestintäministeriö lausuu vastineessaan erityisesti näistä seikoista ja viittaa muilta osin oikeusministeriön vastineessaan lausumaan.

Ajokieltotoimivallan siirto poliisille ja ajokieltomenettely

Sisäministeriö toteaa, että ajokorttilakia tulee ajo-oikeuspäätösten osalta edelleen kehittää. Hallituksen esityksessä todetaan, että ajokorttilainsäädäntöä on tarkoitus tarkastella myöhemmin liikenne- ja viestintäministeriön johdolla. Sisäministeriön näkemyksen mukaan tämä on edelleen tärkeää poliisin resurssivaikutusten pienentämiseksi ja toiminnan sujuvoittamiseksi.

Liikenne- ja viestintäministeriö yhtyy sisäministeriön näkemykseen siitä, että ajo-oikeuspäätösten osalta ajokorttilainsäädäntöä on tarpeellista kehittää. Liikenne- ja viestintäministeriön mukaan on myös tärkeää, että ajokorttilainsäädäntöä kehitetään kokonaisvaltaisesti ja näiltä osin viimeisin hallituksen esitys ajokorttilainsäädännön uudistamiseksi annettiin eduskunnan käsiteltäväksi viime torstaina 19.10.2017. Uutta tieliikennelakia koskeva hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnan käsiteltäväksi vielä kuluvan syksyn aikana. Lainvalmistelussa on myös arvioitu laajasti ajo-oikeudenhaltijan ajo-oikeuteen liittyviä kysymyksiä ja niihin liittyviä viranomaistoimenpiteitä.

Ajokiellon pituus ja muut aineellinen sääntely

Autoliikenteen työnantajaliitto ry kiinnittää huomiota siihen, että ehdollisia ajokieltoja koskevan ajokorttilain 67 §:n asiallista sisältöä ei valitettavasti esitetä muutettavaksi. Liiton mukaan ajokieltoa koskevilla säännöksillä on kaikkinensa laajempi yhteiskunnallinen viesti, joka on nykysisältöisenä vääristynyt. Liikennekäyttäytymisessä esimerkillisessä asemassa olevat ammattikuljettajat asetetaan muita kansalaisia edullisempaan ja lievemmän seuraamuksen asemaan. Yhteiskunnallisen viestin pitäisi olla päinvastainen: ammattikuljettajan syyllistyminen rattijuopumusrikoksiin jopa työtehtävissä ei voi olla ammatillisen vastuun ja luotettavuuden säilymisen vuoksi seuraamusta lieventävä seik-

ka. Liitto toivoo, että ajokieltojärjestelmää uudistettaisiin, kuten esityksen kohdassa 3.1 on alustavasti mainittu.

Liikenne- ja viestintäministeriö lausuu, että ajokorttilain 67 §:ssä säädetty ehdollinen ajokieltomenettely ei sisälly käsillä olevaan lakihankkeeseen.

Ajokorttilain 67 §:ää muutettiin edellisen kerran 25.8.2016 voimaan tulleella lailla. Tällöin pykälän 2 momenttia muutettiin niin, että rattijuopumukseen tai törkeään rattijuopumukseen syyllistyneen ehdollisen ajokiellon ehdottomaksi edellytykseksi säädettiin alkolukko. Tällä edellytyksellä on merkitystä myös ammattikuljettajien kannalta.

Autoliikenteen työnantajaliitto ry:n mukaan ajokieltojärjestelmää uudistettaessa olisi syytä miettiä, miten varmistettaisiin, että tieto ajokiellon määräämisestä saavuttaa varmasti myös ammattikuljettajan työnantajan. Myös Linja-autoliitto ry katsoo, että tiedon välittyminen työnantajalle tulisi varmistaa.

Liikenne- ja viestintäministeriö lausuu, että ammattikuljettajan saamasta ajokiellosta ilmoittaminen työnantajalle ei sisälly käsillä olevaan lakihankkeeseen. Tällaista hanketta ei myöskään ole vireillä. Asiaan liittyy mm. työntekijän perusoikeuksiin liittyviä elementtejä.

Ajo-oikeudenhaltija voidaan määrätä ajokieltoon ajokorttilaissa säädetyn liikennerikoksen oheisseuraamuksena. Työntekijän rikosrekisteritietoja, rikosta ja tuomiota koskevia tietoja voidaan arkaluontoisina henkilötietoina käsitellä vain siten kuin laissa säädetään. Kyseeseen tulevat siten rikosrekisterilaki ja -asetus, (770/1993, koskien lähinnä viranomaistyönantajia) ja turvallisuusselvityslaki (726/2015), laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä (504/2002) tai laki lasten kanssa toimivien vapaaehtoisten rikostaustan selvittämisestä (148/2014).

Työelämän tietosuojalain (759/2004) 4 §:n mukaan työntekijää koskevia rikostietoja käsitellään laissa asetettujen säännösten mukaisesti. Useimmiten yrityksissä kyseeseen tulee turvallisuusselvitysmenettely, joka riippuu aina yrityksen tai organisaation turvallisuuden tarpeesta ja laissa määritellyistä tehtävistä Turvallisuusselvityksen tekemisestä päättää Suojelupoliisi tai Pääesikunta tai poliisihallituksen määräämä poliisihallinnon toimija. Turvallisuusselvityksen tekemiseen tarvitaan aina henkilön/työntekijän kirjallinen suostumus.

Työntekijää koskevia rikostietoja ei voi käsitellä työnantajan toimesta laajemmin kuin mitä em. laeissa on säädetty. Kysymys ei siten pohjimmiltaan ole ajokorttilainsäädännön kehittämiseen liittyvästä asiasta, vaan yleisemmin työoikeudellisesta asiasta.

Liikenneturva kannattaa hallituksen esitystä, mutta toivoo kokonaisvaltaista ajokorttiseuraamusjärjestelmän uudistamista. Liikenneturvan mukaan olisi oikea aika liittää kokonaisuuteen myös tieliikennelainsäädännön kokonaisuudistukseen luonnosvaiheessa sisällytetyt liikennerikkomukset. Tässä yhteydessä voitaisiin toteuttaa pistejärjestelmä, jonka mukaan liikennerikoksille ja -rikkomuksille annettaisiin pistearvo ottaen huomioon tekojen moitittavuus. Pistejärjestelmällä voitaisiin tukea sitä, että ajokieltokäytäntö olisi eri puolilla maata mahdollisimman yhdenmukainen ja pistearvot voisivat selkiyttää ja yksinkertaistaa ajokieltojärjestelmää.

Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry katsoo, että ajokieltojen määräämismenettelyn uudistaminen tulisi käsitellä yhdessä tieliikennelainsäädännön kokonaisuudistuksen yhteydessä, huomioiden sekä ajokieltojärjestelmän että liikennerikkomusten sanktiojär-

jestelmän muutostarpeet. Liitto kannattaa liikennevirhemaksujärjestelmää. Myös **Suomen Taksiliitto ry:n** mukaan on arvioitava tieliikennelain kokonaisuudistuksen yhteydessä esitettyjen muutosten (liikennevirhemaksujärjestelmä) vaikutukset.

Liikenne- ja viestintäministeriö lausuu, että uutta tieliikennelakia koskeva hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnan käsiteltäväksi syksyn aikana. Lakihankkeessa on mm. arvioitu liikennerikkomuksen vaikutusta ajo-oikeudenhaltijan ajo-oikeuteen ajokorttilain 65 §:ssä säädettyinä toistuvina rikkomuksina.

Kimmo Kiiski
Liikenneneuvos